

Tunni nimetus	Stiilispikker
Toimumise aeg	Alates 2024 kevadest aastaringselt
Programmi lühikirjeldus kodulehele	Stiilispikker-kuidas olla stiilne ehk mööblistiilide ajalugu renessansist historitsismini. Tund läbib teemasid mööbli ajaloost, kus käsitletakse käsitöölise valmistatud mööblit kuni tootedisaini tekkimiseni. Toetab laiema maailmapildi ning seoste loomist aja- ja kultuuriloos.
Koht	Mööblimuseum, Rehbinderi maja
Sihtgrupp	Gümnaasium
Grupi suurus	Klassikomplekt või kuni 30 õpilast
Kestus	1,5 tundi
Eesmärk	<p>Stiilispikker - kuidas olla stiilne ehk mööblistiilide ajalugu renessansist historitsismini. Tund käsitleb teemasid alates käsitöölisest kuni tootedisaini tekkeni. Saadakse ülevaade mööblistiilide kujunemisest ja seostatakse seda laiema aja- ja kultuurilooaga.</p> <p>Tund sobib: ülevaate saamiseks erinevatest kunstiajaloo, täpsemalt mööbliajaloo stiilidest, sissejuhatuseks või teema kokkuvõtteks, tundi võib tulla ka mingi perioodi süvendatumaks õppimiseks-kajastamiseks.</p> <p>NB! Palun kindlasti enne tundi uurida, kui kaugel on õpilased kunstiajaloo või ajaloo, et siis seda perioodi rohkem tähelepanu alla võtta.</p>

Seos riikliku õppekavaga	Tunni kaudu kujundatakse koos teadmiste laiendamisega erinevaid oskusi: 1) ajas orienteerumise oskus; oskus leida, analüüsida ja mõista seoseid ning mõtestada sündmuste ja nähtuste ajaloolise tausta kujunemist; 2) ajaloomõistete tundmine ja kontekstis kasutamise oskus; erialase sõnavara laienemine; 3) ajaloo kohta küsimuste esitamise ning neile vastates erinevate lahenduste pakkumise oskus; 4) funktsionaalne kirjaoskus, kriitilise mõtlemise oskus, arutlusoskus, järelduste tegemise ja seoste loomise ning oma seisukoha kujundamise ja põhjendamise oskus; 5) empaatia, oskus asetada end kellegi teise olukorda ajastut arvestades, koostöö- ja konfliktilahendusoskus;
Metoodilisi tehnikaid	Paaristöö, grupidöö, tähelepanu arendamine, uute teadmiste omandamine ja seoste loomine.
Õpitulemused	<ul style="list-style-type: none">• Õpilane tunneb erinevaid mööbliajaloo stiile ja oskab neid eristada.• Õpilane mõistab kuidas on mööbel ja selle stiilid ajas arenenud, keskendudes eelkõige toolidele, aga vaadeldakse mööblit ka laiemalt.• Omab laiemat tunnetust, kuidas erinevad ajaloo perioodid ja kunstiajaloo stiilid on arenenud ja üksteist mõjutanud.• Õpilane oskab ise ja on teadlik, kuidas on toimunud mööbli areng, kuidas see on seotud kunsti ja ajalooaga.
Märksõnad	Ajalugu, mööbliajalugu, kunstiajalugu, mööbli areng läbi aegade, mööblistiilid, mööbli tootmisega seotud ametialad, erinevate humanitaarainete lõiming, mööbli kaudu kunstiajaloo stiilidest mõistmine.
Üldpädevused	Kultuuri- ja väärtuspädevus, sotsiaalsed ja õpipädevused, loodusteaduste pädevus, jätkusuutlikkus.
Lõiming	ajalugu, kunstiajalugu, geograafia, eesti keel ja kirjandus.
Metoodilised vahendid	Mööblistiilide ajajoon Mööbli kaardid küsimustega Mööbliajaloo ja muud mõisted- Katsumise, nuusutamise, vaatamise postament

Sissejuhatus (10 minutit):

Sissejuhatav osa Rehbinderi maja lukku ja mööblimuuseumi väike tutvustus, tunni tutvustus.

Tunni põhiosa (70 minutit):

Metoodiline tegevus 1 (10 min):

Koht: Esimene ja teine näituse ruum. Jagada õpilased 4-5 gruppi ja iga grupp saab ülesande ümbrikus, kus sees on mööbliajaloo stiilide nimed ja need tuleb panna järjekorda alates varaseimast

Rehbinderi maja

kuni kõige hilisemani. Lisaülesandena võid seejärel anda fotod mööblimuuseumi toolidest ja muudest mööbliesemetest ja lasta need panna stiilide juurde.

Metoodiline tegevus 2 (15 minutit)

Mööbliiga seotud ametialade tutvustamine seoses puiduga, viimistlusvahenditega jne. Paar gruppi saab uurida postamenti, milliseid erinevaid mööbli puite näevad, milliseid hooldus, viimistlus ja muid vahendeid. Koos arutatakse ja räägitakse mööbli tootmisest, eripäradest, viimistlusvahenditest, kuidas need on ajas muutunud.

Metoodiline tegevus 3 (20 min):

Õpilased saavad paari peale valida kaardi, kus on foto ja küsimused mööblimuuseumi eri esemete kohta. Neil tuleb paari peale need mööbliesemed üles leida ja siis kaardi tagaküljel olevatele küsimustele vastata.

Metoodiline tegevus 3 (vähemalt 15 min):

Vahend: lamineeritud mõisted mitmele rühmale

Mööbliajaloo ja veel mõne tunniga seotud mõistete kokkupanek. Juhendada ja suunata selle ülesande lahendamise juures, hea, kui neid mõningaid mõisteid on juba ka mainitud tunni jooksul. Kui ülesannet pikendada võiksid nad need üles ka otsida muuseumist...

Näiteks: Amotett ehk puto Aphrodite saatja, kujutatud harilikult tiivulise lapsena, sageli vibu ja nooltega; esineb renessansi- ja eriti rokokookunsti.

Anfilaad hoonet läbiv rida üksteisele järgnevaid ruume, mida ühendavad ukсед asuvad kõik ühel pikiteljel.

Intarsia tehnika, mille korral puusse lõigatud süvendid täidetakse mitmevärviliste puutükikestega, nii, et moodustub ornament või piltkujutis (tavaliselt kinnitatakse alusplaadile hinnalisemast puidust nt eebenist, mahagonist, palisandrist vm. väärispuidust või vineerist osi).

Sgabello (itaalia keeles) pinkiste, mille jalapartii ja seljatoe plangud on kaetud nikerdreljeefidega; kasutusel põhiliselt Itaalia renessansis.

Credenza (Itaalia keeles) renessansis kõrge puhvetkapp. Nimi tuleneb sõnast "usaldama". Credenza'le asetati toidud, mida teener pidi enne serveerimist maitsama, et ära hoida isanda mürgitamist.

Peegelbraa peegelpind võimendab ruumi suunatud valgust. Sageli kinnitus peegli juurde küünlajalg, millele asetati küünal, mis peegeldas valguse ruumis laiali.

Kabinet ustega varjatud, mitme sahtli ja riiuliga kapp, milles hoiti väärisasju ja pabereid.

Mahagon harilikult punakaspruun või punane ilusa süüga vastupidav vääripuit, mida saadakse mitmest troopilises Ameerikas ja Aafrikas kasvavast puuliigist, mööblipuuna kasutusel alates 18. sajandist.

Rehbinderi maja

Rotang mööblit ja punutist valmistatakse rotangpalmist ja selle liaanidest ning kiududest. Tuuakse sisse enamasti Indoneesiast.

Cabriole jalg on hirvejala tüüpi tugevalt väljapoole kaarduv põlv ja sissepoole kõverduv pahkluu, mille lõpetab dekoratiivne looma küünise kujuline käpp.

Voluut ottest (vahel ka ühest otsast) spiraalselt rullis ornament või kaunistuslik ehisvorm, mis esines antiiksel joonia kapiteelil; kasutati eriti barokis horisontaalsete ja vertikaalsete ehitus- ja mööbliosade sidumisel. Eri motiividena on seotud voluutviil, mille voluudid paiknevad sümmeetriliselt viilu külgedel, ja nn. Murtud voluutviil, mille voluudid on katkestatud enne tippu jõudmist.

Rocaille ehk orvand voldiliste servadega merekarbikujuline kaunistusmotiiv, kasutusel arhitektuuris ja tarbekunstis; eriti omane rokokoole.

Kartušš ehisvorm, mis koosneb mitmesuguse kujuga tühjast või teksti, vapi vm, kaunistustega tahvlist või seda ning seda ümbritsevast raamistusest. Arenes rullisornamendist, levis eriti barokis ja rokokoos. Kasutati arhitektuuris, epitaafikujunduses, tarbe ja raamatukunstis.

Sohva diivan, polsterdatud selja- ja käetugedega iste; kasutusel alates 17. sajandist.

Anteemion on püstjalt kõrvuti asetatud lilledest, harilikult palmetist ja lootosöiest ehisvöö egiptuse, ees-aasia, kreeka ja rooma arhitektuuridekooris, hiljem renessansis ja sellest lähtunud stiilides; antiigis esineb sageli ka vaasikaunistusena. NB! **Palmett** on lehvikukujuliselt asetunud palmilehti kujutav ornament.

Garnituur ühtekuuluvate esemete terviklik kogu, mingi suurema eseme juurde kuuluv varustus; kaunistused.

Šellak on looduslikku päritolu kollane kuni pruun vaik. toodetakse emaste kilptäide abil. Kilptäid elavad India idaosas ja Tais ning on tuntud parasiitidena. Täide sekreet kaitseb haudeid.

Seda kasutavad puidu restauraatorid peamiselt mööbliesemete viimistlemisel. Iseloomulik on hea kleepumisevõime. Šellak kaitseb puitu lagundava ultraviolettkiirguse eest.

Spoon on õhuke puiduleht (lehtvineer), mida kasutatakse eelkõige ristvineeri valmistamiseks ja vähemväärtuslike puitmaterjalide pealistamiseks.

LISA LUGEMINE: Tõnu Vainküla, Rene Pere “Mööbel korda oma kätega”

Kokkuvõtte (10 minutit):

Vahend: värvimislehed

Kõik osalised individuaalselt saavad töölehe (see tööleht, kus on vaid pool tooli). Lõpetuseks on kõigil võimalus visandada lähtuvalt teisest toolipoolest 2050. aasta tool. Kindlasti oleks see loov ülesanne lõpuks väga hea väljendus neile, seda proovida kindlasti teha. Lõpuks võib teha väikese jagamisringi.

Rehbinderi maja

Lisategevus: Olen ise mööblimuseumi giid: Mööbli kaartidega võib ka teha ülesannet, kus paari peale saavad endale tõmmata ühe eseme foto (valida need, millel on pikem lugu, näiteks Savonorola tool, Laidoneri diivan jne).

Otsivad esemed üles ja umbes 15 minuti jooksul tutvuvad esemega ja siis nõ hakkavad ise mööblimuseumi giidideks ja jutustavad ning tutvustavad teistele enda uuritud mööblieset, võib lisainfo saamiseks kasutada telefoni. Pedagoog saab rõhutada ülesande alguses, et kindlasti tuua välja, miks see ese on eriline, kus ta on saanud mööblimuseumi, kes on olnud omanik (omanike kohta saab näiteks googeldades infot jne).

